

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1628. usque ad annum 1634

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1778

VD18 90118871

§. 79. Declaratio Edmundi Richerii circa Librum suum de Ecclesiastica & Politica potestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67394)

Sæc. XVII. „præsentis statuti semper meminerim
A. C. 1629. „quo decernitur, ut sub hac forma

„protestatio fiat ab omnibus, neque
„accurata illius observatione unquam
„deflectant, monebuntur Baccalarii
„a Syndico, a Magistro suorum studio-
„rum Directore & ab Apparitore.

Hoc decretum die secunda Januarii
anno hujus sæculi trigesimo in vim le-
gis Sorbonicæ transibat, tribus nomi-
nisi Doctoribus sese opponentibus.

§. LXXIX.

*Declaratio Edmundi Richerii circa
librum suum de Ecclesiastica
& Politica potestate.*

*Abrege de
l'hist. Eccl.
tom. 10.
Argentre
l. c. 302.*

Ab eo tempore, quo Edmundus Ri-
cherius Presbyter ac sacre Facul-
tatis Parisinæ Doctor suam doctrinam
ac præcipue librum suum *de Ecclesi-
astica potestate* in Galliis evulgaverat, et
ipso hujus libri interdicto, ac novita-
tum prurigine tantopere acuebatur co-
villantium libido, ut juniorum quam-
plurimi sub specioso libertatis Gallica-
næ, regisæque auctoritatis tuendæ ob-
tentu Ecclesiasticam potestatem peni-
tus eliminare molirentur. Ea doctri-
næ perversitas intimo doloris sensu le-
niabat Viros periculi inde orituri probe
conscios, præcipue vero Andreæ Du-
vallium

vallium Sorbonæ Doctorem, & Riche- Sæc. XVII.
 lium Cardinalem, qui Richerium tam A. C. 1629.
 perniciosi schismatis Auctorem ad fa-
 niora reducere, totis viribus nitebatur.
 Postquam igitur compertum habebat,
 quod exauctoratus hic Syndicus, re
 divina vix peracta, hoc anno die deci-
 ma Junii in gravissimum incidisset mor-
 bum, ac sacro Viatico præmuniri pe-
 tiisset, mox Duvallium ad eundem ab-
 legabat, qui eidem exponeret, illum
 tanti Sacramenti indignum esse, nisi
 prius errorum revocatione scandalum
 tolleret: Richerio hæc monita flocci
 habente, Cardinalis Richelius sollicitè
 præcavebat, ne saltem exempli pravi-
 tate ceteri Sorbonæ Doctores a sanæ
 doctrinæ & veritatis studio averteren-
 tur. Insuper Cardinalis Richelii Ze-
 lum acribus stimulis incitabat Aposto-
 licus Papæ Nuntius. Sub idem quoque
 tempus Richelio Cardinali opportuna
 sese offerebat rei exequendæ occasio;
 die enim decima octava Novembris
 duodecim Facultatis Theologicæ Do-
 ctiores illum accefferant, grates eidem
 repensuri, eoquod Sorbonæ Collegium
 Regis ferme sumptibus restaurasset:
 hac igitur temporis opportunitate usus
 Cardinalis, Doctoribus exposuit, quod
 nil ardentius percuperet, quam ut schis-
 mate sublato deinceps Facultas Theo-
 logica

Sæc. XVII. logica ad pristinam revocaretur concordiam, ipse vero turbarum fautores acriter infectari statuisset. Ne autem inter minas hæsisse videretur, die quarta Decembris Carolum Talonum famulum Gervasii Parochum ad Richerium decrevit, qui eidem declarationem a Cardinale confectam exhibens peteret, ut eam proprio chirographo muniret. Ad hæc Richerius hanc declarationem scriptotenus communicari, suamque mentem Cardinali desuper pandendi libertatem spatiumque concedi flagitabat, qua concessa Richerius altera die eandem declarationem suis exhibuit amicis, quin tamen illam rejiceret, Cardinalis potentiam, necnon Senatus, Aulicorumque indignationem veritus. Tertia post die Tallonus illum curru ad Cardinalis Palatium deportavit, ubi Pater Josephus Capuccinus, qui tum maxima auctoritate in Galliis valebat, ex condito præsens aderat. Variis ultro citroque prolatis tandem Cardinalis Richerio exposuit, Regem jubere, ut ipso præsentem declarationem subscriberet: Richerius haud ultra resistendum ratus, nomen suum sequenti apposuit declarationi.

„Ego Edmundus Richer, Presbyter Diæcesis Lingonensis, Doctor sacræ facultatis Theologicæ Parisiensis, &

„magnus Magister Collegii Cardinalitii Sæc. XVII.
 „Universitatis Parisiensis subsignatus: A. C. 1629.

„cum perspexerim quasdam Propositiones
 „libelli a me scripti anno millesimo
 „sexcentesimo undecimo, de Ecclesia-
 „stica & Politica potestate, in malam
 „partem acceptas: hinc protestor & de-
 „claro, me semper voluisse, atque e-
 „tiam nunc velle, & meipsum, & li-
 „bellum præfatum, quascunque ejus
 „propositiones, earumque interpreta-
 „tionem, omnemque meam doctrinam
 „Ecclesiæ Catholicæ Romanæ, & san-
 „ctæ Sedis Apostolicæ judicio subjicere;
 „quam Matrem & Magistram omnium
 „Ecclesiarum, & infallibilem veritatis ju-
 „dicem agnosco, ac protestor, me perma-
 „gnum concepisse dolorem, aliquas pro-
 „positiones memorati libelli sic a me
 „esse conscriptas, ut occasionem offen-
 „sionis dederint: quasi justæ & legi-
 „timæ potestati summi Pontificis, &
 „dominorum Prælatorum Ecclesiæ ali-
 „quid diminutum, aut detractum vel-
 „lem, licet talis intentio mea non fue-
 „rit: quas quidem propositiones, qua-
 „tenus Ecclesiæ Catholicæ, Aposto-
 „licæ, & Romanæ judicio, ut sonant,
 „contrarias vehementer improbo & con-
 „demno. Quam declarationem, pro-
 „fiteor me libere ac voluntarie edidisse,
 „ut mea erga sanctam Sedem Aposto-
 „licam

Sæc. XVII. „licam obedientia cunctis pateat: eam
 A. C. 1629. „que inter manus illustrissimi Domini
 „Cardinalis de Richelieu, Provisori
 „Sorbonæ consignandam censuisse, pro
 „ratione observantiæ, & debiti me
 „erga eundem Dominum illustrissimum
 „Cardinalem, in cuius rei fidem,
 „testimonium, præsentem declaratio
 „nem, & Protestationem concep
 „meaque manu scripsi, & obsignavi
 „anno Domini millesimo sexcentesimo
 „vigesimo nono, die veneris septimi
 „Decembris, præsentibus Magistro Co
 „rolo Talon Paræco sancti Gervasii Pa
 „risiensis, & Patre Josepho Parisien
 „Ordinis Capuccinorum. „ Signatum
 erat ab ipso Richerio, Talono, & Jo
 sepho.

Postquam igitur Richerius huic de
 clarationi chirographum suum appose
 rat, Cardinalis eidem exposuit, illam
 quoque a duobus Notariis firmandam
 esse: Eadem igitur die Coustartus &
 Jutetus forensi instrumento testabantur
 quod Richerius, qui adhuc præsens e
 rat, ultro confessus sit, quod ipse con
 tenta in hac declaratione scripserit
 suoque chirographo firmarit. Postea
 Papæ Nuntius subscriptam hanc Ri
 cherii declarationem Romam milit.

Ut vero Richeristæ huic revocationem
 omnem vim adimerent, in vulgus spars

fere, quod Richerius jam die trigesi- **Sæc. XVII.**
ma prima Augusti anno Domini mil- **A. C. 1629.**
lesimo sexcentesimo vigesimo quinto,
ne contrariæ declarationi fors violen-
ter extorquendæ fides haberetur, scri-
ptotenus immotæ suæ sententiæ testi-
monium ediderit, his verbis: *Ex præ-*
teritis de futuris prospicere docemur, ne
ergo ullus supersit ambigendi locus, a Du-
vallio & Maucloero scriptam quamdam de-
clarationem sub Gammachi nomine fuisse
suppositam, eo fine, ut Procerum molimine
& Romanæ Curiae opera Richerii hostes,
qui Barberini Cardinalis Franciæ Legati,
& Papæ Urbani VIII. Nepotis adventu
plurimum invaluerunt, novos Richerium
vexandi obtentus nanciscerentur, proin ti-
endum sit, ne ad revocationem, quam ejus
inimici toties vi metuque in Virum constan-
tem cadente extorquere nitebantur, illum
compulsuri sint, hinc impense Richerius om-
nes illos, qui de eo sermones fieri audient,
admonitos vult, quod ipse post imploratam
Dei opem, & Spiritus sancti assistentiam,
corpore & mente integer, in ultimæ suæ
voluntatis testimonium, sequentem declara-
tionem scripserit, suaque manu firmarit:
Si fors ad tantas redigendus forem angu-
stias, ut librum meum de Ecclesiastica
Potestate &c. revocare, mutare aut de-
clarationi meæ die postrema Junii anno hu-
jus sæculi vigesimo secundo corum duobus
Nota-

Sæc. XVII. Notariis factæ quicquam contrarium pro-
 A. C. 1629. teri compellerem, id omne tanquam rem
 me minis, metuque in constantem Virum
 cadente violenter extortum diffiteor, repro-
 bo ac rejicio, & declaro jam prævie, quo-
 cunque meo nomine eo fine fuerint divulgata
 esse falsa, supposititia & nulla, illique
 utpote a me nunquam factis ullam fidem ad-
 hiberi nolo, nisi saltem prius propositionum
 mei libri, prout sæpius petii, scriptotenu
 explicandi libertas concedatur.,

Morifots
 Cent. II. ep.

Novam hanc protestationem a Ri-
 cherio, priusquam Richelii Cardinalis
 Palatium accessisset, typis fuisse edi-
 tam, suoque Testamento appositam,
 fingebant Richeristæ, quinimo addi-
 dere, quod instante Richelio Cardinale
 Urbanus Papa Notarium Apostolicum
 Parisios decreverit, ac paucis post ejus
 adventum diebus Duvallius Richerium
 in festo Pentecostes ad Patris Josephi
 ædes pransum invitarit, confectoque
 prandio eidem significarit, ut ipse men-
 tem suam circa summi Pontificis aucto-
 ritatem sincere aperiret: Richerius au-
 tem hunc advenam esse Notarium Pon-
 tificium ignorans, moderate ac distincte
 suas sententias exposuerit; mox autem
 facto in eum impetu Pater Josephus
 Richerio scriptam retractationem ex-
 hibuerit, alta voce exclamans, *nunc
 tibi vel moriendum, vel retractandum est*
 qui

quibus prolatis verbis confestim qua-
 tuor proruperint sicarii, quorum alter
 pugionem pectori, alter dorso tamdiu
 intentarint, donec Pater Josephus sup-
 posito hoc scripto Richerium ad dam-
 nandum librum suum, firmandamque
 palinodiam compulisset. Hæc illi, ex
 Morisoti epistola die 25. Aprilis anno
 1633. data, quæ tamen omnia fabulam
 nequiter confarcinatam sapere viden-
 tur: quodnam enim est illud ingens
 commodum, quod aut Sedis Aposto-
 licæ authoritati, aut Reipublicæ Chri-
 stianæ vel Clero Gallicano, accedere
 potuisset ex eo, quod Richerius doctri-
 nam suam, quæ tamen in suo libro con-
 tenta passim in omnium manibus ver-
 sabatur, revocasse diceretur? cur au-
 tem apud alios Historicos de hac vio-
 lentia nulla sit mentio? cur ipsemet
 Richerius in suo testamento, in quo
 tamen ceteras vexationes *per viginti cir-
 citer annos* exantlatas exacte refert, de
 immixtis Sicariis altum tenet silentium?
 Præsentem tum duntaxat Duvallius, No-
 tarius & P. Josephus cum quatuor Si-
 cariis fuisse finguntur, ex his certe nul-
 lus hanc violentiam manifestavit, un-
 de ergo ad Richeristas illius notitia?
 fors ipsemet Richerius id suis manife-
 stavit? cur autem hi eo adhuc septem
 Menses vita superstite, vel saltem post
 ipsius

Sæc. XVII.
 A. C. 1629.

Sæc. XVII. ipsius obitum de illata vi nec apud Se
 A. C. 1629. natum Regium, Sorbonam, nec ipsum
 Regem vel Reginam Matrem Cardinalem
 Richelieu summopere infensam quæ
 sunt, cur primum quarto post anno
 Morisotus hanc fabulam in vulgus sparsit?
 qua ratione idem Morisotus in præfata epistola
 asserere potuit, quod Richerius de sibi illata hac
 violentia mox ad ipsum perscripserit, ac biduo
 post repentina morte fuerit sublatuſ, cum tamen
 Richerius primum anno 1631. die vigesima octava
 Novembris decesserit, & Morisoti epistola die
 vigesima quinta Aprilis anno 1633. scripta
 referatur: Insuper in Morisoti epistola dicitur,
 quod Richerius extortam hanc palinodiam in festo
 Pentecostes anno 1633. cecinerit, & tamen ibidem
 huius ipsi palinodiæ adscripta dies legitur septima
 Decembris anno 1639. Demum in eadem Morisoti
 epistola narratur, Richerium vixisse annos octoginta
 quatuor, cum tamen nonnisi septuaginta & unum
 annos natus obierit. Ex his igitur elucere videtur,
 totam relationem, ipsamque Morisoti epistolam
 cui innititur, esse supposititiam.